

local jurisdiction, स्थानिक अधिकारिता

local law, स्थानिक विधि, स्थानिक कायदा

local limits of jurisdiction, अधिकारितेच्या स्थानिक सीमा (स्त्री.)

locality, *n.* 1. वसतिस्थान (न.), वसतिक्षेत्र (न.), वस्ती (स्त्री.) 2. स्थान (न.), ठिकाण (न.)

local option, (the right to decide by a vote of the residents whether something especially the sale of liquor, shall be permitted in their locality) स्थानिक विकल्प

local self-government, स्थानिक स्वराज, स्वराज्य (न.) [Const. Art. 40]

local usage, स्थानिक परिपाठ [T.P. Act-s.-36]

location, *n.* 1. ठिकाण (न.) [Ind. Part. Act—s.60 (1)] 2. ठावठिकाण (पु.), स्थाननिश्चिति (स्त्री.)

locking up, (as, the jury) संरुद्ध करणे

lockout, *n.* टाळेबंदी (स्त्री.)

lock up, *v.t.* कच्च्या कैदेत टाकणे

lock up, *n.* कच्ची कैद (स्त्री.) *cf.* confinement 2. अटककोठडी (स्त्री.)

locus panitentiae, 1. अपराधविन्मुखता संधि 2. पश्चातापाची संधि, 3. माघारीची कायदेशीर मुभा

locus standi, उपस्थिति अधिकार, उपस्थानाधिकार (पु.) 2. (place of standing) सामाजिक स्थान

lodge, *v.t. & i* 1. निवास करणे, राहणे 2. (as, a complaint, suit, etc.) दाखल करणे 3. ठेवणे
n. निवासगृह (न.)

lodgement, *n.*, (also lodgment) दाखल करणे (न.)

lodging house, निवासगृह (न.)

long term, दीर्घ मुदतीचा, दीर्घकालिक

long term capital gains, दीर्घकालिक भांडवली लाभ (पु.अ.व.)

long term credit, दीर्घ मुदतीची उधारी

long term lease, दीर्घ मुदतीचा पट्टा

long term plan, दीर्घ मुदतीची योजना

loophole, *n.*, 1. पळवाट (स्त्री.) 2. त्रुटि (स्त्री.)

lose, *v.t.* 1. (to fail to keep possession of) गमावणे, हरवणे, गहाळ करणे 2. (to fail to gain or win) हरणे 3. (to be deprived of) मुकणे 4. (to suffer loss through the death or removal of) अंतरणे 5. (to wander from, to go astray from) चुकणे

loss, *n.* 1. हानि (स्त्री.) 2. तोटा (पु.) 3. नुकसान (न.) 4. हार (स्त्री.)

loss occasioned by neglect, उपेक्षा केल्यामुळे झालेली हानि [Sale of Goods Act-s. 44]

loss of life, जीवितहानि (स्त्री.)

loss or damage sustained, झालेली हानी किंवा नुकसान

lost property, गहाळ वस्तु

lost will, गहाळ झालेले इच्छापत्र

lower chamber, कनिष्ठ मंडळ

lower court, निम्न न्यायालय, खालचे न्यायालय

lower holder, कनिष्ठ धारक

lowest bidder, किमान बोलीदार, किमान बोली बोलणारा

loyalty, *n.* निष्ठा (स्त्री.)
cf. allegiance राजनिष्ठा
devotion भक्तिपरायणता
fealty स्वामिनिष्ठा
fidelity एकनिष्ठता

lumpsum, ठोक रक्कम

lunacy, *n.* वेड (न.), पागलपणा (पु.), पिसे (न.)

lunatic, *n.* वेडा (पु.), पागल (पु.), पिसा (पु.)
adj. वेडा, पागल, पिसा

lunatic asylum, पागलखाना (पु.)

lure, *n.* (also *allurement*) लालूच (स्त्री.) *cf.* corruption
v.t. लालूच दाखवणे

lurking house trespass, घरात चोरटा बेकायदा प्रवेश [I.P.C. s. 443]

lust, *n.* 1. (carnal appetite) कामतृष्णा (स्त्री.), कामुकता (स्त्री.) पापवासना (स्त्री.) 2. अभिलाषा (स्त्री.), लालसा (स्त्री.)
v.i. (to have carnal desire) कामतृष्णा असणे, पापवासना असणे, 2. (to desire eagerly) लालसा धरणे

lustful, *adj.* कामासक्त, कामुक

luxury, *n.* 1. चैन (स्त्री.), विलास (पु.) 2. चैनीची वस्तू (स्त्री.)

luxury tax, चैनीच्या वस्तूवरील कर

lynching, *n.* जमावाने ठेचून मारणे

M

machination, *n.* कपटव्यूह (पु.) *cf.* cabal

machinator, *n.* कपटकारस्थानी (सा.)

machine, *n.* यंत्र (न.)

machinery, *n.* 1. यंत्रसामग्री (स्त्री.) 2. यंत्रणा (स्त्री.) [Const. Art. 356 m.n.]

mad, *adj.* पागल, वेडा, खुळा 2. पिसाळलेला, पिसा, पिसाट 3. माथेफिरू

madness, *n.* पागलपणा (पु.), वेड (न.)

mafia, *n.* माफिआ (स्त्री.), गुन्हेगार टोळी (स्त्री.)

magic, *n.* जादू (स्त्री.)

magisterial, *adj.* 1. दंडाधिकारीविषयक 2. (pertaining to a magistrate) दंडाधिकार्यासंबंधी, दंडाधिकार्याचा

magisterial clerk, दंडाधिकारी लिपिक

magisterial custody, दंडाधिकारी कोठडी
 magistracy, *n.* 1. दंडाधिकारिता (स्त्री.) 2. दंडाधिकारी वर्ग (पु.)
 Magistrate, *n.* दंडाधिकारी (सा.)
 Magistrate's court, दंडाधिकारी न्यायालय
 Magistrate inquest, दंडाधिकारी पंचनामा
 Magistrate of the First Class, प्रथम वर्ग दंडाधिकारी
 Magistrate of the Second Class, द्वितीय वर्ग दंडाधिकारी
 Magistrate of the Third Class, तृतीय वर्ग दंडाधिकारी
 magnitude, *n.* 1. व्याप (पु.) [Const. Art. 116 (1) (b)], विस्तार (पु.) 2. परिणाम (न.) 3. शोरवी (स्त्री.) 4. मात्रा (स्त्री.) 5. महत्ता (स्त्री.)
 mahr, *n.* (in Muslim Law) मेहर
 maim, *n.* पंगुत्व (न.)
adj. पंगु
v.t. (to mutilate, cripple) पंगू करणे
 main, *adj.* मुख्य
 mainly, *adv.* मुख्यत्वेकरून, मुख्यतः
 main stream, मुख्य प्रवाह
 maintain, *v.t.* 1. (to keep up) बाळगणे, ठेवणे 2. (to support by nourishment expenditure to) सांभाळणे 3. (to keep road, etc., in good repair or good state) सुस्थितीत ठेवणे, देखभाल करणे 4. राखणे (as in : to maintain law and order कायदा व सुव्यवस्था राखणे) 5. (to carry on, to conduct) चालवणे 6. (to furnish oneself with means of subsistence) निर्वाह करणे, चरितार्थ चालवणे, योगक्षेम चालवणे 7. (to assert as true, as opinion, or statement) ठामपणे मांडणे, ठाम मत असणे
 maintainability, *n.* 1. दाखलयोग्यता (स्त्री.), दाखल करून घेण्याची योग्यता 2. टिकून राहण्याची योग्यता
 maintainable, *adj.* 1. दाखल करून घेण्यायोग्य 2. टिकून राहण्यायोग्य
 maintainable petition, दाखलयोग्य याचिका
 maintain a suit, दावा चालवणे
 maintenance, *n.* 1. उदरनिर्वाह (पु.), निर्वाह (पु.), चरितार्थ (पु.), योगक्षेम (पु.) 2. अन्नवस्त्र (न.), भरणपोषण (न.), निर्वाहखर्च (पु.), पोटगी (स्त्री.) 3. निगा (स्त्री.), जतन (न.) [T.P. Act-s. 17 (2) (iii)], सुस्थितीत ठेवणे (न.), देखभाल (स्त्री.), परिरक्षा (स्त्री.), *cf.* preservation 4. राखणे (न.), ठेवणे (न.) 5. संधारण (न.) 6. (official intermeddling in a suit, which, in wise, concerns one by assisting either party with money or otherwise to prosecute or defend it) दावानिर्वाह (पु.), दावाखर्च चालवणे (न.)
 maintenance allowance, निर्वाह भत्ता (पु.)
 maintenance charges, 1. निर्वाहखर्च (पु.) 2. परिरक्षण खर्च (पु.)

maintenance grant, निर्वाह अनुदान, परिरक्षण अनुदान
 maintenance of efficiency, कार्यक्षमता राखणे
 maintenance of order, सुव्यवस्था राखणे
 maintenance order, पोटगीचा आदेश, निर्वाहखर्चाचा आदेश
 major, *n.* सज्जान (सा.)
adj. 1. प्रधान, मुख्य 2. मोठा 3. सज्जान
 majority, *n.* 1. सज्जान वय (न.) 2. बहुमत (न.) 3. बहुसंख्या (स्त्री.) 4. बहुसंख्यांक लोक (पु.अ.व.)
adj. बहुसंख्य, बहुसंख्यांक
 major part, मोठा भाग
 major penalty, कडक शास्ति
 make a condition, शर्त घालणे
 make advance, कर्ज देणे, उसने देणे, कर्जाऊ देणे
 make amends, 1. प्रतितोष देणे, भरपाई करून देणे 2. चुकीची दुरुस्ती करणे 3. प्रतिपूर्ती करणे
 make an award, निवाडा देणे
 make an oath, शपथ देणे
 make apology, माफी मागणे, माफीपत्र सादर करणे
 make a reference, 1. निर्देश करणे 2. निर्देशन करणे, विचारार्थ सोपवणे, निर्णयार्थ सोपवणे
 make compensation, भरपाई देणे
 make composition, आपसमेळ करणे
 make contract, संविदा करणे
 make defence, बचाव करणे
 make good the contract, संविदेची पूर्ती करणे
 make good the loss, हानीची भरपाई करणे [Ind. Part. Act-s. 27]
 make loan, कर्ज देणे
 make note, टिप्पणी करणे
 make order, आदेश काढणे
 make out, 1. कल्पना करणे 2. उलगडणे, ओळखणे, समजणे 3. तयार करणे 4. शाबीत करणे [Cr. P. C. s. 245(1)]
 make over, सुपूर्द करणे [Ind. Christ. Mar. Act-s.37]
 make payment, रक्कम पुरवणे [Ind. Part. Act-s.13(d)], प्रदान करणे
 make profit, नफा करणे [Ind. Part. Act-s.16(b)], नफा मिळविणे
 make public, जाहीर करणे
 maker, *n.* 1. कर्ता (सा.) [Nego. Inst. Act-s.4], (when used in combination)- कार (पु.) 2. निर्माता (सा.), उत्पादक (सा.)
 makeshift arrangement, कामचलाऊ व्यवस्था
 make up, 1. भरपाई करणे, भरून काढणे 2. (भांडणे) मिटवणे

maladministration, *n.* कुप्रशासन (न.), गलतान प्रशासन (न.)

mala fide, *adj.* 1. असद्भावी 2. खोटानाटा 3. अप्रामाणिक
4. वाईट, दुष्ट 5. द्वेषमूलक

adv. असद्भावपूर्वक

mala fides, *n.* 1. असद्भाव (पु.) 2. खोटेनाटेपणा (पु.)
3. अप्रामाणिकपणा (पु.) 4. दुष्टपणा (पु.)

mala in se, (acts bad or wrong in themselves. acts are said to be mala in se which are contrary to the law of nature or rules of morality) स्वयमेव दुष्ट, स्वयमेव दोषपूर्ण

mala prohibita, (acts which are wrong because they are prohibited by law) विधिनिषिद्ध असत्यामुळे दोषपूर्ण

malconduct, *n.* दुर्वर्तन (न.)

maldistribution, *n.* सदोष वितरण

male, *n.* पुरुष (पु.), नर (पु.)

adj. पुरुषजातीय, पुरुषजातीचा, पुरुषी

male chauvinism, पुरुषी अहंकार

malediction, *n.* शिव्याशाप (पु.अ.व.)

malefaction, *n.* अपकार (पु.)

malefactor, *n.* अपकारी (सा.) *cf.* criminal

male heir, पुरुष वारस

male heirs in the descending line, अवरोही वंशक्रमातील पुरुष वारस

male issue, पुत्रसंतति (स्त्री.)

male line, (also male lineage) पुरुष वंशक्रम (पु.), पुरुष परंपरा (स्त्री.)

male lineal descendant, पुरुष वंशक्रम वंशज, रेखीय पुरुष वंशज

male nephew, (son of a brother) पुतण्या (पु.) (son of a sister) भाचा (पु.)

male progenitor, प्रजनक (पु.) [Const. Art. 366 (2)]

malevolence, *n.* दुष्टावा (पु.)

malevolent, *adj.* दुष्टाव्याचा

malfeasance, *n.* (evil conduct) दुष्कर्म (न.), दुष्करण (न.)

malfeasant, *adj.* दुष्कर्मी, दुष्कर्ता

malice, *n.* 1. दुर्भाव (पु.) 2. दुस्वास (पु.), विद्वेष (पु.) 3. आकस (पु.)

malice in fact, तथ्यतः दुर्भाव, वस्तुतः दुर्भाव

malice in law, विधिदृष्ट्या दुर्भाव

malicious, *adj.* 1. दुर्भावी 2. दुर्भावमूलक, दुर्भावपूर्वक, दुर्भावपूर्ण
3. विद्वेषमूलक, विद्वेषपूर्वक, विद्वेषपूर्ण

malicious abuse of process, आदेशिकेचा दुर्भावपूर्ण दुरुपयोग

malicious act, दुर्भावमूलक कृति, विद्वेषपूर्ण कृति

malicious arrest, दुर्भावमूलक अटक

malicious conduct, दुर्भावमूलक आचरण

malicious damage, (a damage caused to property where the motive of destruction is spite or ill-will, or an intent to injure) दुर्भावमूलक हानि

malicious injury, (an injury committed wilfully or without cause, out of hostility or revenge) दुर्भावमूलक क्षति

malicious intent, दुर्भावपूर्ण हेतु

maliciously, *adv.* दुर्भावपूर्वक

malicious motive, दुर्भावपूर्ण हेतु

malicious prosecution, दुर्भावमूलक अभियोग, दुर्भावमूलक खटला

malicious publication, दुर्भावमूलक प्रकाशन

malicious trespass, दुर्भावमूलक बेकायदा प्रवेश

malicious wrong, दुर्भावमूलक अपकृति

malign, *adj.* 1. दुष्टाव्याचा 2. घातक

v.t. निदानालस्ती करणे *cf.* defame

malignancy *n.* 1. दुष्टावा (पु.) 2. घातकीपणा (पु.)

malignant, *adj.* 1. दुष्टाव्याचा 2. घातकी, घातक

malignant act, दुष्टाव्याचे कृत्य

malignity, *n.* नालस्ती (स्त्री.)

malignantly, *adv.* 1. दुष्टाव्याने 2. घातकीपणाने

malpractice, *n.* 1. दुराचार (पु.) 2. गैरव्यवहार (पु.) 3. दुष्ट प्रथा (स्त्री.)
4. गैरमार्ग (पु.)

maltreatment, *n.* वाईट वागणूक (स्त्री.), गैर वागणूक (स्त्री.)

malus *usuo*, कुप्रथा (स्त्री.)

man, *n.* 1. मनुष्य (पु.), मानव (पु.), माणूस (पु.) 2. (a male human being) पुरुष (पु.)

v.t. (to supply with men) माणसांची भरती करणे

manage, *v.t. & i.* 1. व्यवस्था पाहणे, व्यवस्था करणे 2. व्यवस्थापन करणे *cf.* control 3. (to conduct) चालवणे 4. (to manipulate to contrive) जमवणे

management, *n.* 1. व्यवस्थापन (न.) 2. व्यवस्थापक वर्ग (पु.)
3. व्यवस्था (स्त्री.)

management committee व्यवस्था समिति

management of affairs, कारभाराचे व्यवस्थापन (न.) [Ind.Part. Act-s.44 (d)]

manager, *n.* 1. व्यवस्थापक (सा.) 2. (as, of a Hindu Family) कर्ता (पु.)

managerial, *adj.* व्यवस्थापकीय, व्यवस्थापनविषयक, व्यवस्था-

managing agent, व्यवस्थापन अभिकर्ता

managing committee, व्यवस्थापन समिति

managing director, व्यवस्थापकीय संचालक

man and wife, पतिपत्नी (न.)
 mandamus, *n.* (a writ or command issued by a higher court to a lower) परमादेश (पु.)
 mandate, *n.* 1. जनादेश (पु.) *cf.* referendum 2. महादेश (पु.), आदेश (पु.) 3. परमाज्ञा (स्त्री.) *cf.* order
 mandate of statute, संविधीची अनिवार्यता
 mandatory, *adj.* 1. आज्ञार्थी, आदेशार्थी 2. अनिवार्य 3. करणात्मक (as in: positive law करणात्मक विधि)
 mandatory injunction, करणात्मक व्यादेश
 mandatory power, परमादेशक सत्ता
 mandatory provision, 1. अनिवार्य तरतूद 2. आदेशार्थी तरतूद, आज्ञार्थी तरतूद
 mania, *n.* उन्माद (पु.), वेड (न.)
 manifest, *v.t. & i.* 1. अभिव्यक्त करणे, अभिव्यक्त होणे, आविष्कार करणे, आविष्कार होणे 2. प्रकट करणे, प्रकट होणे, *n.* तपशीलसूची (स्त्री.)
adj. 1. अभिव्यक्त *cf.* apparent 2. प्रकट
 manifestation, *n.* आविष्कार (पु.), अभिव्यक्ती (स्त्री.), प्रकटन (न.)
 manifest content, व्यक्त आशय
 manifest error, उघड चूक, उघड दोष
 manifesto, *n.* जाहीरनामा (पु.)
 manipulation, *n.* 1. हातचलाखी (स्त्री.), हस्तलाघव (न.) 2. हाताळणी (स्त्री.) 3. प्रक्रिया (स्त्री.), संस्कार (पु.) 4. चालबाजी (स्त्री.)
 mankind, *n.* मानवजात (स्त्री.)
 man-made law = positive law.
 manner, *n.* रीत (स्त्री.)
 man of business, धंदेवाईक (सा.) [Ind. Evi. Act-s. 114 ill c]
 manual strangulation, हाताने गळा दाबणे
 manslaughter, *n.* मानवहत्या (स्त्री.), मनुष्यवध (पु.)
 manufacture, *n.* 1. निर्मिति, (स्त्री.), वस्तुनिर्मिति (स्त्री.) 2. बनावट (स्त्री.) 3. यंत्रनिर्मित माल (पु.), यांत्रिक उत्पादन (न.)
v.t. निर्माण करणे, निर्मिती करणे
 manufacturer, *n.* 1. निर्माणक (सा.), निर्माता (सा.) [Sale of Goods Act-s. 16 (2)] 2. कारखानदार (सा.)
 manuscript, *n.* हस्तलिखित (न.)
 map, *n.* नकाशा (पु.)
cf. chart तक्ता
 design संकल्पचित्र
 drawing रेखाचित्र
 graph आलेख
 lay-out रेखांकन, आराखडा
 plan आराखडा
v.t. नकाशा काढणे
 marginal farmer, अत्यल्प भूधारक (सा.)
 margin money, मूलधन (न.)
 margin of profit, नफ्याची मर्यादा, नफ्याची माया
 marine hospital, सागरी रुग्णालय [Const. VIIIth Sch. List I-28]

marine insurance, सागरी विमा, नौविमा (पु.)
 mariner, *n.* नाविक (सा.) [Ind. Suc. Act-s.63]
 marital, *adj.* 1. (pertaining to marriage) वैवाहिक *cf.* matrimonial 2. (pertaining to husband) पतीचा
 marital intercourse, वैवाहिक संभोग
 marital misbehaviour, वैवाहिक गैरवर्तणूक
 marital obligation, वैवाहिक आबंधन
 marital rape, वैवाहिक बलात्कार
 maritime jurisdiction, सागरी अधिकारिता
 Maritime Law, सागरी कायदा
 maritime shipping, सागरी वाहतूक
 maritime zone, सागरी परिक्षेत्र
 mark, *n.* 1. निशाणी (स्त्री.) 2. खूण (स्त्री.) 3. चिह्न (न.) 4. गुण (पु.) 5. लक्षण (न.), 6. अपेक्षित दर्जा (पु.)
v.t. & i. 1. चिह्न लावणे, खूण करणे 2. लक्ष देणे, लक्षात ठेवणे, 3. गुण देणे
 marked incompetence, लक्षणीय अक्षमता
 market, *n.* 1. बाजार (पु.) 2. बाजारपेठ (स्त्री.) 3. हाट (पु.)
v.t. & i. 1. बाजार करणे, सौदा करणे 2. बाजारात विक्रीसाठी मांडणे
 marketable, *adj.* विक्रेय, विक्रीयोग्य, विकारू, पणनयोग्य
 marketable security, विक्रीयोग्य प्रतिभूति
 marketable title, (a title free from reasonable doubt) विक्रीयोग्य मालकीहक्क
 market committee, पणन समिति
 marketing, *n.* 1. पणन व्यवस्था (स्त्री.) 2. खरेदी-विक्री (स्त्री.) 3. बाजार करणे (न.), बाजारहाट करणे (न.)
 market-price, *n.* बाजारभाव (पु.), बाजार किंमत (स्त्री.)
 market value बाजारभाव (पु.), बाजार मूल्य (न.)
 marriage, *n.* 1. विवाह (पु.), लग्न (न.) 2. विवाहसंस्था (स्त्री.)
 marriage ceremony, 1. विवाहसंस्कार 2. विवाहसमारंभ
 Marriage Registrar, विवाह निबंधक
 marriage rite, विवाहविधि (पु.), विवाहसंस्कार (पु.)
 marriage tie, विवाहबंधन (न.)
 married, *adj.* विवाहित
 marrow biopsy, मज्जा ऊतिपरीक्षा
 marry, *v.t. & i.* विवाह करणे, लग्न लावणे
 marshal, *v.t.* (to arrange or fix the order of creditors with reference to their priority) क्रमरचना करणे, क्रमवार मांडणी करणे *cf.* organise
 marshalling, *n.* क्रमरचना (स्त्री.), क्रमवार मांडणी (स्त्री.)
 marshalling of securities, प्रतिभूतीची क्रमरचना
 marshy land दलदलीची जमीन
 martial law, लष्करी कायदा [Const. Art. 34]
 masochism, *n.* (also algophilia) आत्मपीडनंद (पु.), आत्मपीडनरति (स्त्री.)
 master, *n.* 1. (of, a ship) नौकाधिपति (पु.) 2. मालक (पु.) 3. शिक्षक (पु.), मास्तर (पु.)
v.t. 1. मालक होणे 2. मात करणे 3. प्रभुत्व मिळवणे, हातखंडा असणे
adj. 1. प्रवीण 2. बृहत 3. श्रेष्ठ

matching grant, अनुरूप अनुदान
 material, *n.* सामग्री (स्त्री.), सामान (न.), साहित्य (न.)
adj. 1. महत्त्वाचा, महत्त्वपूर्ण 2. भौतिक 3. सारभूत 4. ऐहिक 5. विशेष
 material abandonment, भौतिक गरजांबाबत उपेक्षा [Const. Art. 39(f)]
 material alteration, महत्त्वाचा फेरफार
 material cause, महत्त्वाचे कारण, सबळ कारण
 material circumstance, महत्त्वाचा परिस्थितिविशेष
 material defect, महत्त्वाचा दोष
 material error, महत्त्वाची चूक
 material evidence, महत्त्वपूर्ण साक्षीपुरावा
 material fact, 1. महत्त्वपूर्ण तथ्य, महत्त्वाची गोष्ट 2. महत्त्वाची वस्तुस्थिती
 material gain, 1. महत्त्वाचा लाभ 2. भौतिक लाभ 3. विशेष लाभ
 material increase, विशेष भर [T. P. Act s. 55(5) (a)]
 material injury, गंभीर इजा
 materialise, *v.t. & i.* साकार करणे, मूर्त स्वरूप देणे *cf.* realise
 material issue of law, महत्त्वाचा विधिविषयक वादप्रश्न, महत्त्वाचा कायदेविषयक प्रश्न
 material loss, विशेष हानि
 materially, *adv.* 1. विशेषतः 2. सारतः
 materially defective, सारतः सदोष
 material part, महत्त्वाचा भाग
 material particulars, महत्त्वाचा तपशील (पु.)
 material physical evidence, महत्त्वाचा भौतिक साक्षीपुरावा
 material proposition, महत्त्वाचा प्रस्ताव
 material question, महत्त्वाचा प्रश्न, सारभूत प्रश्न
 material resources, भौतिक साधनसंपत्ती (स्त्री.)
 material thing, भौतिक वस्तु, महत्त्वाची वस्तु
 materials, *n.pl.* सामग्री (स्त्री.)
 material to the case, प्रकरणाच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण [Ind. Suc. Act-s. 263 Expl. (b)]
 maternal, *adj.* मातृ, मातृक
 maternal aunt, 1. (mother's sister) मावशी (स्त्री.) 2. (wife of maternal uncle) मामी (स्त्री.)
 maternal grandfather, मातामह (पु.), मातृक आज्ञा, आईकडून आज्ञा
 maternal grandmother, मातामही (स्त्री.), मातृक आजी, आईकडून आजी
 maternal uncle, मामा (पु.)
 maternity, *n.* मातृत्व (न.)
 maternity benefit, प्रसूतिविषयक लाभ, प्रसूति लाभ
 maternity leave, प्रसूति रजा
 maternity relief, प्रसूतिसहाय्य (न.) [Const. Art. 42]
 mating, *n.* मैथुन (न.), समागम (पु.)
 matricide, *n.* 1. मातृहत्या (स्त्री.) 2. मातृहत्या करणारा (पु.)
 matrilineal, *adj.* मातृक, मातृक वंशपरंपरेचा

matrimonial, *adj.* 1. वैवाहिक 2. विवाहविषयक
cf. conjugal दांपतिक, दांपत्य
 connubial विवाहासंबंधी
 marital वैवाहिक
 nuptial विवाहासंबंधी
 matrimonial cause, विवाहविषयक वाद, विवाहविषयक दावा, वैवाहिक वाद
 matrimonial cohabitation, वैवाहिक दांपत्यजीवन
 matrimonial home, दांपत्य निवास
 matrimonial jurisdiction, विवाहविषयक अधिकारिता
 matrimony, *n.* विवाह (पु.), विवाहसंबंध (पु.), पाणिग्रहण (न.)
 matter, *n.* 1. बाब (स्त्री.) 2. प्रकरण (न.) 3. विषय (पु.), गोष्ट (स्त्री.)
 4. पदार्थ (पु.) 5. मजकूर (पु.), साहित्य (न.) 6. जडतत्त्व (न.)
 matter in controversy, विवाद्य बाब
 matter in dispute, विवादाची बाब, विवादविषय (पु.)
 matter in issue, वादप्रश्नातील बाब
 matter in question, प्रश्नास्पद बाब
 matter in suit, दाव्याची विषयवस्तु
 matter-of-fact, *n.* 1. वस्तुस्थिति (स्त्री.) 2. तथ्यविषयक बाब
adj. 1. वास्तविक 2. रोखठोक
 matter of general interest, सर्वसाधारण हितसंबंधाची बाब
 matter of law, विधिविषयक बाब, कायदाविषयक बाब
 matter of mixed law and fact, विधी व तथ्यमिश्रित बाब
 matter of public interest, सार्वजनिक हितसंबंधाची बाब
 matter of policy, धोरणविषयक बाब
 mature, *adj.* परिपक्व, परिणत
v.t. & i. परिपक्व होणे, परिणत होणे, परिपक्व करणे
 maturity, *n.* 1. परिपक्वता (स्त्री.), पोक्तपणा (पु.), 2. परिणत होणे (न.)
 maturity of a bill, विपत्र परिपक्व होणे, हुंडी परिपक्व होणे, हुंडीची मुदतसमाप्ती, विपत्राची मुदतसमाप्ती
 maxim, *n.* 1. (general rule in sententious form) सूक्ति (स्त्री.) 2. सूत्र (न.)
 maxims in law, विधिसूक्ती (स्त्री. अ. व.), विधिसूत्रे (न.अ.व.)
 maxims of equity, समन्याय सूक्ती (स्त्री.अ.व.), समन्याय सूत्रे (न.अ.व.)
 maximum, *n.* कमाल मर्यादा (स्त्री.)
adj. 1. कमाल, जास्तीत जास्त, अधिकतम 2. Maths. महत्तम
 mayor, *n.* (of a municipal corporation) महापौर (सा.)
 mean, *v.t. & i.* अर्थ असणे, अर्थ होणे *cf.* convey
 meaning, *n.* अर्थ (पु.)
 means, *n. pl.* 1. साधने (न. अ. व.) 2. (when treated as singular) साधन (न.)
 means of living, उपजीविकेचे साधन [Ind. Evi. Act - s. 149-ill (d)]
 means of production, उत्पादन-साधने (न. अ. व.)
 mean value, *n.* सरासरी मूल्य
 measure, *n.* 1. (a legislative enactment proposed or adopted) प्रस्ताव (पु.) 2. कारवाई (स्त्री.) 3. माप (न.) 4. प्रमाण (न.)
 5. उपाय (पु.) 6. परिमाण (न.)
v.t. 1. मापणे, मोजणे 2. अजमावणे
 measures, (usu. in plural) *n.* उपाययोजना (स्त्री.अ.व.)

measuring device, मोजणीचे साधन
 measuring-rod, *n.* मापदंड (पु.)
 mechanically propelled, यंत्रचालित
 mechanical process, यांत्रिक प्रक्रिया [Ind. Evi. Act. s. 63 & (2)]
 mediate, *v.t. & i.* मध्यस्थी करणे *cf.* intercede
adj. 1. (gained or effected by medium) अप्रत्यक्ष 2. मध्यस्थ
 mediation, *n.* मध्यस्थी (स्त्री.)
 mediator, *n.* मध्यस्थ (सा.)
 medical attendance, 1. वैद्यकीय परिचर्या 2. वैद्यकीय मदत
 Medical Attendant, वैद्यकीय परिचर (सा.) [Ind. Con. Act-s. 16-iii. (b)]
 medical benefit, वैद्यकीय लाभ
 medical bill, वैद्यकीय देयक, वैद्यकीय बिल
 medical examination, वैद्यकीय तपासणी
 medical jurisprudence, वैद्यकीय विधितत्त्वमीमांसा,
 medical jurist, वैद्यकीय विधिशास्त्रज्ञ, वैद्यकीय विधिमीमांसक
 medical leave, वैद्यकीय रजा
 medical negligence, वैद्यकीय हलगर्जीपणा
 medical practioner, वैद्यक व्यवसायी
 medical termination of pregnancy (abbr. M. T. P.) वैद्यकीय गर्भसमापन
 medical witness, वैद्यकीय साक्षीदार
 medicinal, *adj.* औषधी, औषधीय
 medicinal and toilet preparation, औषधी आणि प्रसाधन सिद्धपदार्थ
 medico-legal, *adj.* न्यायवैद्यकीय
 medico-legal aspect, न्यायवैद्यकीय पैलू
 medico-legal autopsy, न्यायवैद्यकीय शवचिकित्सा
 medico-legal clerk, न्यायवैद्यकीय लिपिक
 medium of exchange, विनिमय माध्यम
 meet, *v. t. & i.* 1. (to find, to come into contact) मिळणे, भेटणे, 2. (to confront or encounter) सामना देणे 3. (to come together for a common purpose) एकत्र येणे 4. भागवणे (as in : meet the expenditure खर्च भागवणे)
n. 1. सामने (पु. अ. व.) 2. (of races) शर्यती (स्त्री. अ. व.) 3. मेळावा (पु.)
adj. योग्य, उचित
 meet a liability, 1. देणी भागवणे 2. दायित्व निभावणे
 meeting, *n.* 1. सभा (स्त्री.) 2. बैठक (स्त्री.) 3. भेट (स्त्री.)
 member, *n.* 1. (a person belonging to a society, family etc.) सदस्य (सा.), सभासद (सा.) 2. (an independent constituent of a body) अवयव (पु.), घटक (पु.)
 member of a firm, पेढीचा सदस्य
 member secretary, सदस्य सचिव
 membership, *n.* 1. सदस्यत्व (न.) 2. सदस्यकुल (न.) [Const. Art. 100(2)] 3. सदस्यसंख्या (स्त्री.)

memorandum, *n.* 1. समावेदन (न.), ज्ञापन (न.), टिपण (न.) [Ind. Evi. Act. s-32] 2. संक्षेपलेख (पु.), टाचण (न.), स्मरणलेख (पु.)
 4. निवेदन (न.)
 memorandum book, टिपण बही [Ind. Evi. Act s. 32]
 memorandum of an agreement, कराराचा संक्षेपलेख, संमति ज्ञापन
 memorandum of appeal, (a formal writing setting out the grounds of appeal) अपील अर्ज
 memorandum of association, संस्थापन समयलेख
 memorandum of cross-objection, (a formal writing setting out the grounds of objection to a decree or order which has been appealed against by the opposite party) प्रतिआक्षेप ज्ञापन
 memorandum of objections, आदेश ज्ञापन
 memorial, *n.* 1. (a statement of facts addressed to government, etc. often accompanied with a petition) विज्ञापन (न.) [Const. Art. 320(3)] *cf.* application
 2. स्मारक (न.) [Const. Seventh Sch. List I-62]
 Mens rea, अपराधी मन
 menstruation=menses, *n.* आर्तव (पु.), ऋतुस्त्राव (पु.), मासिकस्त्राव (पु.)
 mental capacity, मानसिक क्षमता [Ind. Con. Act s. 16(2)(b)]
 mental condition, मानसिक स्थिति
 mental deficiency, मानसिक वैगुण्य, मनोवैकल्य (न.)
 mental or bodily distress, मानसिक किंवा शारीरिक क्लेश
 mental retardation, मतिमंदता (स्त्री.), मतिमांद्य (न.)
 mental weakness, मनोदौर्बल्य (न.)
 mention, *v.t.* 1. उल्लेख करणे 2. नमूद करणे
 mentor, *n.* सद्गुपदेशक (सा.) *cf.* advisor
 mercantile agent, व्यापारी अभिकर्ता
 mercantile document of title, (to goods) (मालाचा) व्यापारी हक्कलेख [T. P. Act s. 137-Expl.]
 merchantile law, वाणिज्य विधि, व्यापारी कायदा
 mercantile system of accounting, व्यापारी लेखांकन पद्धति
 merchandise, *n.* व्यापारी माल (पु.)
v.t. & i. व्यापार चालवणे, व्यापार करणे
 merchandise mark, पण्य चिह्न (न.) [Const. Seventh Sch. List I-49] पणन चिह्न
 merchantable, *adj.* विक्रेय
 merchant vessel, व्यापारी जलयान, व्यापारी जहाज
 mercury poison, पारा विष
 mercy petition, दयेचा विनंतीअर्ज
 mere error, केवळ दोष, क्षुल्लक दोष
 merger, *n.* विलीनीकरण (न.)

merit, n. 1. गुणवत्ता (स्त्री.) 2 योग्यता (स्त्री.), लायकी (स्त्री.)
merit ratings, गुणवत्ता निर्धारण (न.)
merits, n. pl. गुणावगुण (पु.अ.व.), गुणदोष (पु.अ.व.), योग्ययोग्यता (स्त्री. अ.व.)
merits and demerits, गुणदोष (पु.अ.व.), गुणावगुण (पु.अ.व.)
merit system, गुणवत्ता पद्धति
mesne, adj दरम्यानचा
mesne profit, दरम्यानचा नफा
mess, n. भोजनालय (न.) *cf.* restaurant
metayer system, (a system of farming under which the produce of land is divided in definite proportions frequently in equal shares between the farmer and the proprietor of the land) बटाई पद्धति, अर्धली पद्धति
meteorological, adj. हवामानशास्त्रीय, हवामानविषयक, हवामानशास्त्रविषयक
mete, v.t. (with 'out') (मोजून मापून) देणे, बहाल करणे
metes and bounds, (the boundary lines of land with their terminal points and angles) मोजमापे व सीमा, अंतर आणि सीमा
methodise, v.t. व्यवस्थाबद्ध करणे *cf.* organise
metropolis, n. महानगर (न.)
Metropolitan Magistrate, महानगर दंडाधिकारी
midterm election, मध्यावधि निवडणूक, मुदतपूर्व निवडणूक
migrant, n. स्थलांतर करणारा (पु.), प्रवासी (सा.)
migration, n. स्थलांतर (न.)
migratory, adj. 1. प्रवासनशील, स्थलांतर करणारा, भ्रमणशील 2. (as, a bird) परिप्रवासी
migratory tribes, प्रवासनशील जनजाती (स्त्री.अ.व.) [Const. Seventh Sch. List. III-15]
milch cattle, दुभती गुरे (न.अ.व.)
militant, adj. 1. लढाऊ, लढाऊ वृत्तीचा 2. युद्धखोर
militarism, n लष्करशाही (स्त्री.)
military, n. 1. लष्कर (न.), सेना (स्त्री.) 2. भुसेना (स्त्री.) *adj.* 1. लष्करी, सैनिकी 2. भूसैनिकी
military court, सैनिकी न्यायालय
military expedition, लष्करी मोहीम
military jurisdiction, सैनिकी अधिकारिता
military law, सेना विधि, सैनिकी कायदा
military operation, लष्करी कामगिरी [Def. of Ind. Act-s. 2(d)], सैनिकी हालचाल
minimum, adj. किमान, न्यूनतम, कमीत कमी, अल्पतम
ministerial, adj. 1. (pertaining to the ministry) मंत्रालयीन 2. (as opposed to judicial) प्रशासी 3. लिपिकवर्गीय, कारकुनी 4. धर्मोपदेशी
ministerial authority, प्रशासी प्राधिकारी
minister of religion, धर्मपुरोहित (पु.)

minor, adj. 1. अज्ञान 2. लहान, लघु 3. गौण 4. किरकोळ
n. (one who has not attained full legal age) अज्ञान (सा.), अज्ञान व्यक्ति (स्त्री.)
minority, n. 1. अज्ञानावस्था (स्त्री.), अज्ञानदशा (स्त्री.), अज्ञानवयता (स्त्री.) 2. अल्पसंख्याक लोक (पु.अ.व.) 3. अल्पसंख्या 4. अल्पमत (न.) *adj.* अल्पसंख्याक, अल्पसंख्य
minor offence, गौण अपराध
minor penalty, सौम्य शास्ति
minor's interest, अज्ञान व्यक्तीचे हित
minute-book, n. 1. कार्यवृत्त पुस्तक (न.) 2. टिपणवही (स्त्री.)
misadventure, n. 1. अपघात (पु.) 2. दुर्दैवी घटना (स्त्री.)
misapplication, n. दुरुपयोग (पु.), दुरुपयोजन (न.), उपयोजन (न.)
misappropriation, n. 1. दुर्विनियोजन (न.) [Ind. Suc. Act-s. 195], दुर्विनियोग *cf.* embezzlement 2. अपहार (पु.) [I. P. C. s. 403 & 404] 3. अफरातफर (स्त्री.)
misbehaviour, n. गैरवर्तणूक (स्त्री.) [Const. Art 124 (4)], गैरवर्तन (न.)
miscarriage, n. 1. गर्भस्त्राव (पु.) *cf.* abortion 2. (as, of goods) गहाळ होणे (न.) 3. (failure) अपयश (न.)
miscarriage of justice, न्यायच्युति (स्त्री.), न्यायदानातील गफलत
miscarry, v.i. 1 गर्भस्त्राव होणे 2 मार्गभ्रष्ट होणे [Nego. Inst. Act - s. 94], भलतीकडे जाणे 3 अपयश येणे
mischievous, n. 1. आगळीक (स्त्री.) *cf.* damage 2. खोडी (स्त्री.), कुरापत (स्त्री.)
mischievous, adj. 1. अपायकारी 2. खोडसाळ 3. मिष्किल, चेष्टेखोर
mischievous propensity, अपायकारी प्रवृत्ति
misconception, n. चुकीची कल्पना (स्त्री.)
misconduct, n. गैरआचरण (न.), अयोग्य आचरण (न.) *v. t.* गैरवर्तणूक करणे
misconstrue, v.t. विपरीत अर्थ लावणे, चुकीचा अन्वयार्थ लावणे, विपरीत अन्वयार्थ लावणे
miscreant, n. 1. दुर्जन (सा.) 2. उपद्रवी (सा.)
misdeed, n. दुष्कृत्य (न.)
misdeemant, n. दुर्वर्तनी (सा.), दुर्वर्तनी व्यक्ति (स्त्री.)
misdeemantour, n. (minor crime) सौम्य गुन्हा (पु.), क्षुल्लक गुन्हा (पु.), किरकोळ गुन्हा (पु.) *cf.* crime
misdirection, n. 1. अपनिदेश (पु.), अपनिदेशन (न.) 2. चुकीची दिशा दाखवणे (न.)
misfeasance, n. (an improper performance of some act which a man might lawfully do) अपकरण (न.), अपकार्य (न.)
misfeasor, n. अपकरणकर्ता (पु.), अपकार्यकर्ता (पु.)
misinterpret, v.t. 1. चुकीचा अर्थ लावणे 2. चुकीचे निर्वचन करणे
misinterpretation, n. चुकीची अर्थउकल, चुकीचे निर्वचन
mis-joinder, n. चुकीचे एकत्रीकरण (न.), अपसंयोजन (न.), दुःसंयोजन (न.)

mis-joinder of charges, दोषारोपांचे चुकीचे एकत्रीकरण, दोषारोपांचे अपसंयोजन [Cr. P.C. s. 464(1)]

mis-joinder of parties, पक्षकारांचे चुकीचे एकत्रीकरण, पक्षकारांचे अपसंयोजन

mislead, *v.t.* दिशाभूल करणे *cf.* deceive

misnamed, *adj.* चुकीचा नामोल्लेख केलेला [Nego. Inst. Act- s.5]

misnomer, *n.* 1. चुकीचे नाव [Ind. Suc. Act-s. 76 m.n.], अपसंज्ञा (स्त्री.) 2. नावातील चूक

mispleading, *n.* चुकीचा वादप्रतिवाद (पु.)

misprision of treason, राष्ट्रद्रोहाची माहिती न देणे

misrepresentation, *n.* 1. अपवेदन (न.) [Ind. Con. Act-s. 18], दुर्व्यपदेशन (न.) 2. विपर्यास (पु.) [Ind. Evi. Act-s. 92-III (d)]

mission, *n.* 1. (body of persons sent to foreign country to conduct negotiations, etc.) मंडळ (न.) 2. (errand of political or other mission) दूतकार्य (न.) 3. (person's vocation or divinely appointed work in life) उद्देश्य (न.)

mistake, *n.* भूलचूक (स्त्री.)
cf. blunder घोडचूक
default कसूर
deletion वगळणूक
error चूक
omission गाळणे
v.t. & i. 1. चूक करणे, चूक होणे, चुकणे 2. चुकीचा ग्रह होणे, गैरसमजून होणे

mistake as to law, कायदेविषयक भूलचूक

mistake as to matter of fact, तथ्याच्या बाबीविषयी भूलचूक [Ind. Con. Act-s. 20 m.n.]

mistake in fact or law, तथ्यविषयक किंवा कायदेविषयक भूलचूक [Ind. Evi. Act s. 92]

mistake of fact, तथ्यविषयक भूलचूक

mistake of law, कायद्याबाबत भूलचूक, विधिप्रमाद (पु.)

mistress, *n.* 1 (the female head of the family) गृहस्वामिनी (स्त्री.) 2 रखेली (स्त्री.) [Cr. P. C. s. 125 (3) 2nd proviso-Expl.] 3 (a woman teacher) अध्यापिका (स्त्री.) 4 *Admin.* श्रीमती (स्त्री.)

mistrial, *n.* (a trial legally of no effect by reason of some error in the proceedings) निष्फळ न्यायचौकशी, सदोष न्यायचौकशी

mistrust, *n.* अविश्वास (पु.)
v.t. & i. 1. अविश्वास दाखवणे 2. विश्वास नसणे

misunderstanding of law, कायद्याबद्दलचा गैरसमज, कायद्याबद्दलची गैरसमजूत

misuse, *n. v.t.* गैरवापर (पु.), दुरुपयोग (पु.),
v.t. गैरवापर करणे, दुरुपयोग करणे

misuser, *n.* 1. गैरवापर (पु.), दुरुपयोग (पु.) 2. गैरवापर करणारा (पु.), दुरुपयोग करणारा (पु.)

mitigate, *v.t.* सौम्य करणे, तीव्रता कमी करणे

mitigating circumstances, सौम्यकारी परिस्थिति, शामक परिस्थिति

mitigation, *n.* सौम्यीकरण (न.)

mixed blood, रक्तसंकर (पु.)

mob, *n.* झुंड (स्त्री.), जमाव (पु.)

mobilisation, *n.* 1. सुसज्ज करणे (न.), सुसज्जता (स्त्री.) 2. संघटित करून कामी लावणे (न.) 3. सैन्यसज्जता (स्त्री.)

mobocracy, *n.* झुंडशाही (स्त्री.)

mode, *n.* 1. पद्धति (स्त्री.) 2. प्रकार (पु.) 3. मार्ग (पु.)

model, *n.* प्रतिमान (न.)
adj. 1. आदर्श 2. नमुनेदार

mode of life, जीवनपद्धति (स्त्री.)

mode of payment, 1. भरणा पद्धति 2. प्रदान पद्धति

moderation, *n.* 1. नेमस्तपणा (पु.) 2. नियमन (न.)

modernisation, *n.* आधुनिकीकरण (न.)

modesty, *n.* विनय (पु.) [I. P. C. s. 509], नम्रता (स्त्री.)

modification, *n.* फेरबदल (पु.), आपरिवर्तन (न.) [Const. 31(A) (1) (a)]

modify, *v.t.* फेरबदल करणे *cf.* alter, आपरिवर्तन करणे

modus operandi, (mode of operation) कार्यपद्धति (स्त्री.)

modus vivendi, (way of living) निर्वाहरीति (स्त्री.)

moiety, *n.* 1. अर्धा हिस्सा (पु.) [T. P. Act-s. 46-III. (a)] 2. (a half) अर्धुक (न.) 3. (a part) अंश (पु.), भाग (पु.)

molest, *v.t.* 1. विनयभंग करणे 2. छेड काढणे

molestation, *n.* 1. विनयभंग (पु.) 2. छेडखानी (स्त्री.)

monarchy, *n.* राजसत्ता (स्त्री.), राजेशाही (स्त्री.)

monetary, *adj.* आर्थिक, द्रव्य, द्रव्यविषयक *cf.* financial-

monetary loss, द्रव्यहानि (स्त्री.)

money, *n.* 1. पैसा (पु.), द्रव्य (न.), धन (न.) 2. मुद्रा (स्त्री.)

money bill, धन विधेयक [Const. Art. 107(1) & 110]

money-broker, *n.* द्रव्य दलाल (सा.)

money-changer, नाणेवटी (सा.), सराफ (सा.)

money consideration, पैसारूप प्रतिफल [Sale of Goods Act-s. 2(10)]

money decree, पैशाचा हुकूमनामा

money-lender, *n.* सावकार (सा.)

money-lending, *n.* सावकारी (स्त्री.)

money market, सराफकट्टा (पु.), सराफबाजार (पु.) [Ind. Con. Act-s. 16-III. (d)], मुद्राबाजार (पु.)

money-order, *n.* धनप्रेष (पु.), मनीऑर्डर (स्त्री.)

money suit, (a process instituted in a court for recovery of money) पैशासंबंधीचा दावा [C.P.C. order VII-Rule 2]

monogamy, *n.* एकपतिपत्नित्व (न.)

monopoly, *n.* एकाधिकार (पु.), मक्तेदारी (स्त्री.) *cf.* oligopoly

monthly allowance, मासिक भत्ता

monthly instalment, मासिक हप्ता

moot, *adj.* (subject to argument or discussion) विवाद्य
v.t. 1. चर्चेसाठी मांडणे 2. चर्चा करणे

moot case, 1. विवाद्य प्रश्न 2. अभिरूप वाद

moot court, 1. वादविवाद न्यायालय 2. अभिरूप न्यायालय

moot point, विवाद्य मुद्दा

<p>moral and material abandonment, नैतिक व भौतिक गरजांच्या बाबतीत उपेक्षा [Const. Art. 39(f)]</p> <p>moral and circumstantial evidence, नैतिक व परिस्थितिजन्य साक्षीपुरावा</p> <p>moral certainty, मनोमन खात्री</p> <p>moral code, (also ethical code) नीति संहिता</p> <p>moral consideration, नैतिक प्रतिफल</p> <p>moral evidence, मनोमन खात्री करणारा साक्षीपुरावा</p> <p>moral insanity, नैतिकदृष्ट्या भ्रमिष्टपणा, नैतिकदृष्ट्या वेडेपणा</p> <p>morality, <i>n.</i> 1. नीतिमत्ता (स्त्री.) 2. सदाचार (पु.)</p> <p>moral law, नीतिविषयक कायदा, नीतिनियम (पु.)</p> <p>moral obligation, नैतिक आबंधन</p> <p>moral right, नैतिक अधिकार, नैतिक हक्क</p> <p>morals, <i>n. pl.</i> नीतितत्त्वे (न.अ.व.), विधिनिषेध (पु.)</p> <p>moral turpitude, नैतिक अधःपतन</p> <p>moratorium, <i>n.</i> 1. कालस्थगन (न.), अधिस्थगन (न.), विलंबावधि (पु.) 2. विलंबादेश (पु.)</p> <p>morbid, <i>adj.</i> विकृत, रोगट</p> <p>mores, <i>n.</i> लोकाचार (पु.), लोकरीति (स्त्री.)</p> <p>moron, <i>n.</i> मूढबुद्धि (स्त्री.)</p> <p>mortality, <i>n.</i> 1. मृत्यु (पु.) 2. (number of deaths in a given time) मृत्युदर (स्त्री.) 3. मर्त्यता (स्त्री.)</p> <p>mortal wound, प्राणघातक जखम, प्राणांतिक जखम</p> <p>mortgage, <i>n.</i> गहाण (न.)</p> <p><i>cf.</i> charge विशिष्ट गहाण hypothecation नजरगहाण pawn तारण pledge ताबेगहाण</p> <p><i>v.t.</i> गहाण ठेवणे, गहाण टाकणे.</p> <p>mortgage by conditional sale, सशर्त विक्रीद्वारे केलेले गहाण [T.P. Act - s. 58 (c)-m.n.]</p> <p>mortgage by deposit of title deeds, हक्कलेख निक्षेपाद्वारे केलेले गहाण [T.P. Act-s. 58 (f) m. n.]</p> <p>mortgage debenture, गहाण ऋणपत्र, अमानती ऋणपत्र</p> <p>mortgage-debt, <i>n.</i> गहाण-ऋण (न.) [T. P. Act - s. 56]</p> <p>mortgage-deed, <i>n.</i> गहाणखत (न.), गहाणपत्र (न.)</p> <p>mortgaged lease, गहाण ठेवलेला भाडेपट्टा [T. P. Act - s. 64 - m. n.]</p> <p>mortgaged property, गहाण मालमत्ता</p> <p>mortgagee, <i>n.</i> गहाणदार (सा.), गहाणधारक (सा.) [T. P. Act - s. 58 (a)]</p> <p>mortgagee in possession, कब्जेदार गहाणधारक [T. P. Act - s. 72 - m. n.], कब्जेगहाणदार (सा.)</p> <p>mortgage encumbrance, गहाणाचा बोजा</p> <p>mortgage-money, <i>n.</i> गहाण रक्कम (स्त्री.) [T. P. Act - s. 58 (a)], गहाणावर दिलेला पैसा (पु.)</p> <p>mortgagor = mortgager, <i>n.</i> गहाणकार (सा.) [T. P. Act - s. 58 (a)]</p>	<p>mortgagor in possession, कब्जेदार गहाणकार</p> <p><i>mortis causa</i>, मरणाशंक, मरणासत्र</p> <p>mortmain, <i>n.</i> (the transfer of property to a corporation which is said to be a dead hand, or one that can never part with it again) असंक्राम्य भोगवटा (पु.)</p> <p>motel, <i>n.</i> पथिक निवास (न.) <i>cf.</i> restaurant</p> <p>motion, <i>n.</i> 1. चालना (स्त्री.) 2. (an application by party for rule or order of the court) चालनाअर्ज (पु.), समावेदन (न.) 3. प्रस्ताव (पु.) 4. गति (स्त्री.)</p> <p>motion of no-confidence, अविश्वासाचा ठराव, अविश्वास प्रस्ताव</p> <p>motivation, <i>n.</i> प्रेरणा (स्त्री.)</p> <p>motive, <i>n.</i> प्रेरक हेतु (पु.) <i>cf.</i> goal</p> <p>movable, <i>adj.</i> (also moveable) जंगम</p> <p>movable property, जंगम मालमत्ता</p> <p>movables, <i>n. pl.</i> चल संपत्ति (स्त्री.), जंगम मालमत्ता (स्त्री.)</p> <p>move, <i>v.t.</i> 1. (as, a court) अर्ज विनंती करणे [Const. Art - 32 (1)], (as, the government) विनंती करणे 2. (as, a resolution) मांडणे 3. (to cause to change place or posture) हलवणे, स्थलांतर करणे</p> <p>moveable = movable</p> <p>movement of goods, मालाची ने-आण</p> <p>Mohammedan Law, मुस्लिम विधि, मुस्लिम कायदा</p> <p>MTP (abbr. of medical termination of pregnancy) वैद्यकीय गर्भसमापन</p> <p>multifarious, <i>adj.</i> बहुविध, नानाविध</p> <p>multilateral, <i>adj.</i> (having three or more parties) बहुपार्श्वी, बहुपक्षी, बहुपक्षीय</p> <p>multiple, <i>adj.</i> बहुविध</p> <p>multiple cost, बहुविध परिव्यय</p> <p>multiple injuries, अनेकविध जखमा (स्त्री. अ. व.)</p> <p>multiple tax, बहुमुखी कर</p> <p>multiplicity, <i>n.</i> बाहुल्य (न.)</p> <p>multiplicity of proceedings, (a state of affairs where several distinct actions are brought on the same issue) कार्यवाहीचे बाहुल्य (न.) [Speci. Relief Act - s. 41 (a)]</p> <p>munafi, <i>n.</i> उपभोग (पु.), मुनाफी (स्त्री)</p> <p>municipal board, नगरपालिका मंडळ (न.)</p> <p>Municipal Borough, बरो नगरपालिका</p> <p>municipal bye-law, <i>n.</i> नगरपालिका उपविधि</p> <p>municipal corporation, महानगरपालिका (स्त्री.)</p> <p>municipal council, नगरपरिषद (स्त्री.)</p> <p>municipal law, 1. (Domestic Law) नगरपालिका विधि, नगरपालिका कायदा, नागरी कायदा 2. (vis a vis International Law) राष्ट्रीय विधि, राष्ट्रीय कायदा, 3. स्थानीय विधि</p>
---	--

municipal wards, नगरपालिका प्रभाग (पु.)
 muniments, *n.pl.* (the evidence or writings whereby one is enabled to defend the title to an estate or maintain a claim to right or privileges) हक्करक्षणलेख (पु.अ.व.), अधिकारलेख (पु.अ.व.)
 murder, *n.* खून (पु.)
v.t. खून करणे
 murderer, *n.* खुनी (सा.)
 music hall, संगीत दालन
 mutation, *n.* 1. फेरफार (पु.) 2. (in records) नोंदबदल (पु.)
 mutation proceedings, फेरफार कार्यवाही (स्त्री.)
 mutation register, फेरफार नोंदवही
mutatis mutandis, योग्य त्या फेरफारांसह
 mutilate, *v.t.* 1. छिन्नविछिन्न करणे 2. विकृत करणे
 mutilated cheque, विछिन्न घनादेश, विरूपित घनादेश
 mutiny, *n.* लष्करी बंड (न.) *cf.* insurgency
 mutual, *adj.* परस्पर, परस्परामधील, अन्योन्य
 mutual open and current account, परस्पर खुले व चालू खाते [Limit. Act-Sch.First Division-1]
 mutual agreement, परस्पर करार
 mutual consent, परस्परसंमति (स्त्री.) [Spl. Mar.Act-s.28 (1)]
 mutually indebted, परस्परंचे ऋणार्जित [Ind. Con.Act-s.50-ill.(b)]
 mutual rights and liabilities, परस्परामधील हक्क व दायित्वे [Ind. Part. Act-s. 13 m.n.]
 muzzle, *v.t.* मुसक्या बांधणे
 mysticism, *n.* गूढवाद (पु.)
 mystic will, गूढ इच्छापत्र

N

naked confession, उघड कबुली
 naked contract, (contract devoid of consideration) विनाप्रतिफल संविदा, विनामोबदला संविदा
 naked debenture = simple debenture
 naked possession, (the actual occupation of real estate but without any apparent or colorable right to hold and continue such possession) विनाअधिकार कब्जा
 naked possessor, विनाअधिकार कब्जेदार
 naked promise, विनाप्रतिफल वचन
 naked trust, (a passive trust as to which the trustee has no active duty to perform except turning over money or property to beneficiaries) केवल न्यास
 name, *n.* 1 नाव (न.), नाम (न.), संज्ञा (स्त्री.) 2 (reputation, good or bad) ख्याति (स्त्री.)
v.t. नामोल्लेख करणे
 narcotic drug, अंमली औषधिद्रव्य

narcotic effect, अंमली औषधिद्रव्यांचा परिणाम
 narrative, *adj.* आख्यानात्मक
 national emblem, राष्ट्रीय चिह्न
 national flag, राष्ट्रध्वज
 national interest, राष्ट्रहित (न.) [Const. Art. 312 (1)]
 nationalisation, *n.* राष्ट्रीयीकरण (न.)
 nationalism, *n.* (devotion to national interests) राष्ट्रवाद (पु.)
 nationality, *n.* राष्ट्रीयता (स्त्री.), राष्ट्रीयत्व (न.)
 national law, राष्ट्रीय कायदा
 national liberty, राष्ट्रीय स्वतंत्रता
 nation building function, राष्ट्र उभारणीचे कार्य
 nation-state, *n.* (also national state) राष्ट्रराज्य (न.)
 native, *adj.* 1. तद्देशिक 2. देशी
cf. aboriginal आद्य
 endemic देशज, प्रादेशिक
 indigenous देशीय
 3. स्वाभाविक 4. मूळचा 5. Geol. मूलरूपी
 native of India, भारतदेशीय (सा.) [Ind. Suc. Act - s. 2 (d)]
 nativity, *n.* 1. जन्मस्थान (न.) 2. जन्म (पु.) 3. ख्रिस्त जन्मोत्सव (पु.)
 4. देश्यत्व (न.) 5. जन्मपत्रिका (स्त्री.)
 natural, *adj.* 1. नैसर्गिक 2. (happening in the usual course) सहज, स्वाभाविक 3. (physical) प्राकृतिक 4. सृष्टिविषयक
 5. (illegitimate) अनौरस (as in : natural child अनौरस मूल)
 6. निसर्गसिद्ध
 natural-born, *adj.* 1. अंगज 2. जन्मसिद्ध
 natural-born heir, अंगज वारस
 natural-born subject, जन्मसिद्ध नागरिक
 natural calamity, नैसर्गिक आपत्ति
 natural channel, 1 नैसर्गिक प्रणाल 2 नैसर्गिक मार्ग
 natural child, 1. अंगज मूल, अंगज अपत्य 2. (a child born out of lawful wedlock but acknowledged by his father) अनौरस मूल, अनौरस अपत्य
 natural citizen, जन्मसिद्ध नागरिक
 natural death, नैसर्गिक मृत्यु, स्वाभाविक मृत्यु
 natural equity, निसर्गसिद्ध समन्याय
 natural guardianship, नैसर्गिक पालकत्व [Hin. Mino. & Guard. Act- s. 7]
 natural heir, अंगज वारस
 natural infancy, (a period of non-responsible life which is said to end generally with the sixteenth or seventeenth year) नैसर्गिक अर्भकावस्था
 naturalisation, *n.* नागरिकीकरण (न.) [Const. - Seventh Sch. List I-17]
 naturalised citizen = denizen
 natural law, निसर्ग नियम, नैसर्गिक नियम, प्राकृतिक नियम, नैसर्गिक कायदा